

Eesti Majandus

Tööstuse, kaubanduse ja rahanduse ajakiri

7. köide Tallinnas, teisipäeval, 21. juulil 1925. Nr. 30 (124)

Sisu:

Toimetuse kommentaar

N. Kõstner: Eesti-Läti väliskaubandus

Leedu rahvamajandus ametlikul valgustusel

Sise- ja väljamaa kroonika

Teated ettevõtete tegevusest

Isiklikud teated

Raha- ja kaubaturu ülevaated

Ilmub kord nädalas

Väljaandja: Eesti Majanduspoliitiline Selts, Tallinnas

H. Lell & Co.

Tartus, Riia t. 77.

Ostab: **linu,**
linaseemet,
vilja.

Müüb: **jahu** oma veskist,
põllu-
majanduse
tarbeasju.

Flax exporters

Osakonnad: **Võrus, Elvas.**

EESTI MAJANDUS

TÖÖSTUSE, KAUBANDUSE JA RAHANDUSE AJAKIRI

Tellimise hind: aastas Emk. 1000.— Väljamaale Emk. 2000.—
pooleaastas „ 500.— „ 1000.—

Toimetus: Pikk tän. 40, Tallinnas, tel. 29-39 Talitus: Lai tän. 38, Graafliline Ühing „Kiri“. Telef. 18-66

7. köide. Tallinnas, teisipäeval, 21. juulil 1925. Nr. 30 (124)

Sisu: Toimetuse kommentaar. N. Kõstner: Eesti-Läti väliskaubandus. Leedu rahvamajandus ametlikul valgustusel. Sise- ja väljamaa kroonika. Teated ettevõtete tegevusest. Isiklikud teated. Raha- ja kaubafuru ülevaated.

Tallinnas, 20. juulil 1925. a.

Uued „põhimõtted“ Eesti panga direktorite jaoks.

Kaua oodatud Eesti panga direktorite valimine, mis äriringkondi juba pikemat aega ärevil hoiab, on jälle teadmata aja peale edasi lükatud. Vabariigi valitsus on oma viimasel koosolekul, kus valimised pidid olema, ainult teatud põhimõtted üles seadnud, missugustele panga juhatuse ja nõukogu liikmed peavad vastama. Need põhimõtted on „Päevalehe“ järele järgmised:

„Eesti panga juhatuse ja nõukogu liikmed ei tohi olla tegevuses teistes rahaasutustes.

Eesti panga juhatuse liige (direktor) ei tohi juhtival kohal seista ärilises ettevõttes, kellele suurel määral Eesti pangast laenusti võetud.

Panga juhatuse liige ei tohi mingisugusi kõrvalisi palgalisi ametisi pidada, muuseas ka riigikogu liikmena.

Ka ei peeta soovitavaks, kui Eesti panga direktor võtab aktiivselt osa poliitilisest tegevusest.“

Esimene neist on lihtsalt olemasolevate seaduste kordamine, mida seni ei ole täidetud, teistega tahetakse nähtavasti Eesti panga juhatuse liikmeid riigiametnikkudega täiesti ühesugusesse seisukorda panna.

Vormiliselt võivad need põhimõtted ja soovid muidugi väga õiged olla, kuid sisuliselt on iseenesest mõistetav, et kui keegi mingisuguselt suure ettevõtte direktori kohalt Eesti panga juhatusse kutsutakse ja ta vormiliselt nüüd vahekorrad esimese ettevõttega lõpetab, siis sellest veel kuidagi ei järgne, et tal sisuliselt ettevõttega ühendusi ei jää, mis tema tegevuses Eesti panga direktorina mõõduandvad võivad alla. Üks isik suudab vahet teha oma isiklike huvide ja Eesti panga huvide vahel, teine ei suuda seda. Siin ripub kõik ära teatava isiku kalduvustest, mitte aga vormilisest küljest.

Niisamasugune lugu on ka aktiivse poliitilise tegevusega — üks võib vormiliselt

aktiivsest poliitikast loobuda, sisuliselt aga Eesti panga oma poliitika tallermaaks teha, teine suudab aga siin vahet teha panga huvide ja partei-poliitiliste huvide vahel, ilma et ta aktiivset poliitilist tegevust jätkaks. Sellepärast ei saa meie kuidagi uskuda, et vabariigi valitsuse poolt ülesseatud vormilised nõudmised seisukorda sisuliselt parandada aitavad. Sisulise väärtusega oleks need nõudmised siis, kui vabariigi valitsus võimalikuks oleks pidanud otse formuleerida, et Eesti panga direktor kunagi juhtival ega palgalisel kohal teistes ettevõtetes ei oleks olnud ega aktiivset poliitikat ajanud — siis oleks tõesti teatud kindlustus olemas, et Eesti panga juhatusesse valitud isikud vabariigi valitsuse soovidele sisuliselt vastaks; kuid arusaadavalt on see nii libe pind, et vabariigi valitsus siia peale astuda ei tihanud, sest vaevalt võib arvata, et niisuguste isikute hulgast, kes mingisugust vastutavat kohta enne ei ole pidanud, suudetakse leida kohaseid ja aktiivseid panga direktorisi.

Vaevalt suudab eeltoodud põhimõtete maksmapanek üksi õhkkonda Eesti pangas palju parandada. See õhkkond ei ole mitte sellepärast halb, et Eesti panga juhtivatel kohtadel seni on olnud tegelased, kes neile põhimõtetele ei vasta, vaid ta on ainult peeglipilt üldisest kihvtiitatud poliitilisest õhkkonnast, ning enne ei ole loota mingisugust paranemist Eesti pangas, kui üldist parandust ei tule.

Kõik meie poliitilised parteid võistlevad Eesti panga direktori kohtade pärast ja toovivad oma kandidaate ette, kuid kellegil ei ole seni meelde tulnud, et Eesti panga juhatuse liigete kohad mitte poliitilised kohad ei ole, ja et Eesti panga juhatusest ei saa luua mingisugust koalitsioonilist kabinetti, vaid et see peab koos seisma ühe põhimõtte järele töötavatest asjatundjatest, ilma et neilt partei-poliitilisi passe küsitaks.

Nüüd aga võib tihti peale kuulda, et see ja see oleks soovitatav kandidaat Eesti panga juhatusesse, kuid kahjuks kuulub ta erakonda, kes juba juhatuses esitatud, ehk et see ja see erakond on juhatuses esitamata ja sellepärast peaks juhatuse liige sellest erakonnast olema. Seni, kui niisugused arutused vastutavate tegelaste keskel ei kao, ei ole paranemist loota.

Kokkuvõttes võiks ütelda, et meie pärast viimast vabariigi valitsuse koosolekut veel mõne põhimõtte poolest rikkamad oleme, missuguseid juba terve hulga sisaldab Eesti panga viimane instruksioon, kuid meie usume kindlasti, et need põhimõtted ainult teoreetilisteks jäävad ja et võitlus Eesti panga juhatuse ümber endises suunas jätkub, ning valimiste edasilükkamise sisu seisab selles, et telgitagune võitlus juhatuse kohtade pärast parteide vahel veel lõpule ei ole viidud, mispärast ka vabariigi valitsus valimisi ei saanud ette võtta.

Üks kuiv valuuta- allikas.

Igal suvitushooajal on meil tükiks ajaks ajakirjanduses kõneaineks meie suvituskohad ja kurordid, kus siis juhtumistel, kui suvitajal ajakirjanikul majanduslisi kalduvusi on, tihti peale kalkulatsioone võib leida selle kohta, missuguseks suureks valuutaallikaks meie suvituskohad ja kurordid Eestile peaks olema. Soovitatakse ainult, et neile väljamaal propandat tehakse.

Igaüks, kes vähegi väljamaa ja meie olusid võrrelda mõistab, peab tunnistama, et neil kalkulatsioonidel mingisugust väärtust ei ole, ja et siin välispropagandaga midagi ära teha ei saa. Mitte üksi väljamaalased, vaid ka keskmise Eesti suvitaja, iseäranis aga tervise-parandaja, nõudmised on palju suuremad kui meie suvituskohad seda pakkuda võivad. Sellepärast ei ole sugugi ime, et mitte üksi väljamaalased tulemata ei jää, vaid ka omad suveks väljamaale sõidavad. Suvituskohade algnõuetest on meil lõppude lõpuks olemas ainult loodus, mida tihti peale kohalikud „korraldajad“ veel rikkuda oskavad, kuid muu on niisuguses seisukorras, et sellest tõsiselt rääkida ei maksa.

Hiljuti kirjutas „Vaba Maas“ prof. Dr. A. Lütis, et meil üldse mingisuguseid kurorte olemas ei ole ja et palju julgust peab olema, et Haapsalut niisuguse nimega nimetada, olgugi, et see hiljuti oma 100 aastast juubelit pidas. Mitte valuutaallikaks ei ole

meie kurordid ja suvituskohad, vaid otsekoheseks valuuta raiskajaks, sest et nad ka kohalikke elanikke sunnivad omale välismaile puhkust ja parandust otsima.

Eesti-Läti väliskaubandus.

N. Kõstner.

Eesti-Läti kaubanduse üldlääbikäik oli viimasel kolmel aastal (milj. mrk.):

	1924	1923	1922
Sissevedu Lätist	314,5	344,8	248,8
Väljavedu Lätisse	586,6	460,7	311,0

Sellest on näha, et meie väliskaubandus Lätiga kogu aja aktiivne on olnud ja et see aktiivsus kogu aja on kasvanud. Nimelt oli, kui sissevedu Lätist 100 võtta, meie väljavedu:

1922 - 125
1923 - 134
1924 - 186

Võrreldes meie üld-sisse- ja väljaveoga oli vastav kaubandus Lätiga protsentides:

	1924	1923	1922
Sissevedu	3,8	3,8	4,5
Väljavedu	7,5	8,0	6,5

Kuigi neist võrdarvudest väga selget tendentsi välja ei paista ja aeg selleks ka liig lühikene on, võib vähemalt ühte ütelda, et praegu sissevedu Lätist meil vähema tähtsusega on kui 3 aasta eest ja et väljaveo tähtsus meie üldväljaveos võrdlevalt on tõusnud.

Meie väljaveo lähemale analüüsemisele asudes paneme kohe tähele, et seal ainult teatud kaubarühmadel suurem tähtsus on. Need rühmad on järgmised (milj. mrk.):

	1924	1923	1922
Toidu- ja maitseained.	29,6	61,5	86,5
Elusloomad	42,6	36,8	40,6
Nahad ja nahakaup.	47,6	30,3	2,4
Tekstiilkaup	372,7	253,0	130,3
Masinad igasugused .	51,6	58,7	14,8
Kivid, mullad jne. . .	46,0	10,8	10,9

Huvitav on märkida, kuidas meie toidu- ja maitseainete väljavedu on vähenenud. Siin tuleb aga eriti meeles pidada, et tähtsamaks väljaveoaineks meil selles rühmas oli 1922. ja 1923. aasta jooksul piiritus, mida 1924. aastal sugugi välja ei veetud, kuna 1923. a. Lätisse läks 58,7 milj. eest, nii siis peaaegu 100% kogu selle rühma välja veost. Elusloomade väljavedu, millest statistiliselt küll 50% läheb Lätisse, (42,6 milj. 95,8 miljonilisest üldväljaveost) ei ole aga muidugi kõik Lätisse määratud, vaid on teatud määrani transiitkaup. Ainult hõbused

lähevad nähtavasti Lätisse. (Väljavedu 1924. a. 686 tükki 17,9 milj. marga väärtuses 879 vastu 1923. a. 27,6 milj. marga väärtuses.) Tuleb silmas pidada, et hobuste üldväljavedu ulatas 18,3 milj. peale, nii siis läks ainult 400.000 marga eest mujale peale Läti. Nahkade ja nahakauba väljaveos Lätisse, mis viimastel aastatel õige kiirelt on kasvanud, mängivad tähtsamat osa vasikanahad kuivalt soolatud (8,3 milj. mrk.), lambanahad (3,8 milj. mrk.), vasikanahad märjalt soolatud (10,2 milj. mrk.), rebasnahad (3,0 milj.), tõhu-, ilvese- ja kärbinahad (3,0 milj.), oravanahad (3,2 milj.). Kuna loomanahkade väljaveost Läti saab kuni 50%, on karvanahkade väljavedu peaaegu ainult Lätisse sihitud.

Tekstiilkaupade väljaveos mängib muidugi kõige tähtsamat osa puuvillane riie (1924. a. — 284,4 milj.), puuvillane lõng (46,0 milj.), villane riie (22,1 milj.), purje-riie (5,3 milj.). Masinate väljaveo alal, mis viimasel aastal jälle tagurpidi on läinud, mängivad tähtsamat osa mitmesugused masinad, mille alla nähtavasti on arvatud ka telefoniaparaadid, (väljavedu 1924. a. 10,7 milj. 12,4 miljonilisest üldväljaveost), igasugused jõu- ja tööstusmasinad (6,2 milj. 11,5 milj. üldväljaveost), aurukatlad (3,4 milj. ehk 100% üldväljaveost).

Tsemendi väljavedu on, nagu andmetest näha, läinud aastal õige edukalt arenenud. Need ongi tähtsamad Eesti väljaveo alad Lätisse, mis annavad kokku 566 milj. 586 miljonilisest üldväljaveost ehk 97% kogu väljaveost Lätisse.

Meie üldväljaveo seisukohalt vaadatud on Läti turg igatahes hoopis tähtsam, kui ehk esialgu paistab. Nii on tekstiilsaaduste väljaveost, mis ligi 20% meie üldväljaveost välja teeb, läinud Lätisse 24,7%. Elusloomadest on Lätisse läinud 44,4%, nahkadest ja nahakaubast 37,1%, metallkaubast 38,3%, põllutöömashinadest 21,2%, teistest masinatest 50,7% ja ka meie tsemendist on Lätisse läinud 21,4%, samuti ka klaveritest 50,9%. Sellest järgneb, et Läti nimetatud aladel üks meie tähtsamatest turgudest on, mille väärtus kaugelt suurem on, kui seda üldväljaveo arvud näitavad, sest tuleb silmas pidada, et Läti ei tarvita meie tooresaineid ja samal ajal tuleb meele pidada, et toores ja poolvalmis ning toiduained ligi $\frac{3}{5}$ meie väljaveost välja teevad. Lätisse lähevad meil peaaegu ainuüksi tööstussaadused ning sel alal mahutatakse Läti turule ümarguselt võetuna vähemalt $\frac{1}{5}$ — $\frac{1}{4}$ kogu meie väljaveost. Lätil enesel ei ole aga peale

kivide, muldade ja nende saaduste ühtegi kindlat eriala Eestiga kauplemisel.

Hoopis teine on seisukord sisseveo alal Lätist. Siin on sissevedu haruldaselt ühetaoliselt ärajaotatud kogu 22 rühma vahel, millesse meie väliskaubandust ametlikult jaotatakse, kusjuures üksikute sisseveetud kaupade nimestikku sorides suurema hulga kaupade alal näha võib enamvähem tähtsamaid rühmasid, mis Lätist sisse toodud. See fakt üksi tõendab, et meil siin tegemist on peaaesjalikult vaheltkauplemisega ja ainult üksikutel aladel võib tähele panna Läti oma produktiooni väljavedu. Et võrdlust pikema aja eest võimaldada, tuleb mõned kokkuarvamised teha, sest et 1922. a. meie statistika kaupu teisiti rühmitas. Sissevedu Lätist oli milj. markades:

	1924	1923	1922
Tera- ja jahvatatud vili	40,8	26,3	
Toiduained, karjasaadused	0,1	0,8	
Kalakaubad	11,6	15,4	63,0 60,4
Muud toidu- ja maitsained	39,2	20,5	
Nahakaup.	13,1	13,2	28,6
Seemned, elustaimed	10,9	10,2	4,9
Puuvill, lina	16,3	37,1	
Tekstiiltööst. saad.	43,4	81,1	118,2 32,8
Metallid	1,9	6,0	
Metallkaubad	27,7	34,6	40,6 48,1
Põllutöömashinad	4,9	12,7	
Muud masinad	10,3	19,1	36,0 16,7
Instrumendid ja aparatuurid	2,1	4,2	
Kivid, mullad jne.	16,8	23,6	28,0
Õlid, rasvad jne.	51,6	9,9	10,1

Sellest tabelist on näha, et peale esimeste rühmade ja õlide ja rasvade rühma kõikides teistes rühmades õieti sissevedu Lätist tagurpidi on läinud. Mis puutub õlide ja rasvade rühmas, siis on siin tegemist lihtsalt nähtusega, et määrdeõlide, nafta, iseäranis aga bensiini pealadud on asutatud Lätisse ja sealt muu seas ka meid varustatakse.

Peale selle on kuulda, et õlide sisseveo põhjuseks üle Läti olla veel asjaolu, et Läti valitsus ühte firmat, eriti oli sisseveo alal Ameerikast soodustada.

Meie üldsisseveo seisukohalt on tähtsamaks rühmaks sisseveos Lätist kivide, muldade ja nende saaduste rühm, kus Eesti Lätilt on ostanud 13,1% kogu oma sisseveost selles rühmas. Peale selle on tähtis veel puu ja puutööstussaaduste rühm, kus Eesti sissevedu Lätist oli 15% üldsisseveost, kuid see rühm ise on Eesti kaubanduses tähtsuseta, moodustades ainult $\frac{1}{2}$ % üldsisse-

veo väärtusest. Peale selle tuleb $\frac{3}{4}$ kogu meie elusloomade sisseveost Lätist, kuid meie elusloomade sissevedu teeb välja ainult 500.000 marka. Kõikidel teistel aladel on Lätist sissetoodud kauba hulk üldsisseveoga võrreldes alla 10⁰/₀. Nii näiteks teraja jahvatatud vili 2,4⁰/₀, kala ja kalakaup 5,2⁰/₀, muud toidu- ja maitseained 3,6⁰/₀, nahk ja nahakaup 7,1⁰/₀, seemned jne. 6,8⁰/₀ tekstiiltööstuse saadused 6,7⁰/₀, metallkaubad 7,3⁰/₀, õlid, rasvad jne. 9,5⁰/₀.

Kõige tähtsam ja huvitavam meie kaubandussuhetes Lätiga on muidugi Valga tollipunkt. Selle punkti kaudu käib tõeline transiitkaubandus Lätiga, sest arusaadav on, et kui näiteks kaubad Riist mereteed tulevad, siis see hoopis ise asi on ja kuidagi moodi selleks kaasa ei aita, et Lõuna-Eestit Riia kaubanduskoloniiks teha, nagu Dr. Amende ühes oma kõnes piltlikult ütles. Muidugi tuleb üle Valga ka teatud hulk kaupu, mis ainult üle Läti on adresseeritud. Neid viimaseid endistel aegadel eriti ei registreeritud, nüüd registreeritakse neid, kuid avaldatud andmetes ei ole teateid üksikute maade kaubanduse kohta Eesti tähtsamate tollipunktide kaudu, nii et see küsimus valgustamata peab jääma. Seda huvitavam on märkida, et Valga tähtsus meie väliskaubanduses sisseveo alal 1924. a. ümarguselt 2 korda ja väljaveo alal ümarguselt 4 korda väiksem oli, kui meie vastav kaubandus Lätiga.

	1924	1923	1922
Üleüldine sissevedu Lätist	314,5	344,8	248,8
Sissevedu üle Valga	168,8	119,5	55,8
Väljavedu Lätisse	586,6	460,7	311,0
Väljavedu üle Valga	155,1	87,7	76,0

Protsentides oli meie üldväljavedu üle Valga võrreldes väljaveoga Lätisse 1924. a. 26,4⁰/₀ ja 1922. a. 24,4⁰/₀. Sisseveo protsent üle Valga oli 1924. a. 53,6⁰/₀ ja 1922. a. 22,4⁰/₀.

Nii näeme tõesti, et sissevedu üle Valga võrreldes kogu meie sisseveoga Lätist kasvamas on, kuid ka praegugi on need summad üldiselt võetud üsna tühi. Meie 8 miljardilises sisseveost tegi sissevedu üle Valga välja ainult natukene üle 2⁰/₀ ja väljaveos oli see isegi vähe alla 2⁰/₀. 1922. aasta kui ka eelmiste aastate kohta puuduvad andmed, nii et seda küsimust peenemalt analüüsida ei saa. Sisseveos üle Valga on peaaegu kõik kaupade rühmad esitatud, kusjuures tähtsamad rühmad võrreldes üldise sisseveoga Lätist on järgmised:

Sissevedu (miljon markades).

	Üle Valga	Lätist.
Tera- ja jahvatatud vili	38,5	40,8
Kala ja kalakaup	10,7	11,6
Muud toidu- ja maitseained	47,9	39,2
Seemned ja elustaimed	9,7	10,9
Nahk ja nahakaubad	11,4	13,1
Lina ja teised tekstiiltööstuse tooresained	0,2	16,3
Tekstiiltööstuse saadused	5,8	43,4
Metallkaubad	11,4	27,7
Töö- ja jõumasinad	4,7	10,3
Kivid, mullad ja nende saadus	7,0	16,8
Õlid, rasvad jne.	5,8	51,6

Sellest kõrvutusest on selgesti näha, et üheilt poolt tõesti teatud alad olemas on, kus Läti nähtavasti ühte osa meie lõunapoolsetest raioonidest igasuguste väikeste kaupadega varustab, kuid teiselt poolt paistab siin selgesti silma, et suur osa Eesti sisseveost Lätist tuleb meile mere kaudu ja ei või sellepärast kuidagi Eesti kaupmeeskonnale kardetav olla, sest et kaubad Tallinna või osalt Pärnu kaupmeeste kätte kaudu lähevad. Sedasama võib ütelda muidugi ka selle osa kaubanduse kohta, mis üle Valga tuleb. Kuni tänani on need summad, nagu näha, hoopis tühi, kuid loomulikult käib ka see kaubandus Eesti kaupmeeste kaudu, ainult selle vahega, et need kaupmehed Valgas istuvad.

Iscärani suured vahed sisseveos üle Valga võrreldes sisseveoga Lätist on tekstiiltööstuse tooresainete rühmas, kus sissevedu üle Valga oli ainult 0,2 miljoni ja sissevedu Lätist 16,3 miljoni, tekstiiltööstuse saadustes, kus vastavad arvud olid 5,8 miljoni ja 43,4 miljoni, metallkaupades vastavalt (11,4 miljoni ja 27,7 miljoni), kivid, mullad ja nende saadused (7,0 miljoni ja 16,8 miljoni), õlides, rasvades jne. (5,8 miljoni ja 51,6 miljoni).

Rohkem tarvitavad analüüsimeist esimesed 4 rühma, milles on koondunud peaaesjalikult need transiitkaubad, mille pärast mõnelt poolt Eestit kollitatakse, et ta Läti kaubanduskoloniiks on muutumas. Siin tuleb jällegi eeskätt silmas pidada, et meil ühtegi võimalust ei ole neid kaupu, mis mereteed üle Läti meile sisse tuuakse, mingisuguste tollipoliitiliste abinõude abil tagasi tõrjuda. Ei või õmeti juttu olla sellest, et Läti jaoks kõrgendatud eritollitariif tehakse. Küsimus võib ainult olla, kuipalju neist kaupadest üle Valga tuleb, ja kas mitte Valgale alluvas piirkonnas Riia kaupmehed ülevõimu oma kätte ei saa.

Selles asjas on huvitav järgnev kokkuvõte. Meie sissevedu oli 4 toiduainete rühmas (milj. mrk.):

	Lätist.	Üle Valga.
1924	91,7	97,1
1923	63,0	26,2
1922	60,0	4,6

Siit on näha, et tõesti Valk kui transiitpunkt mitmesuguste kiiresti rikkiminevate ainete sisseveoks tähtsamaks hakkab minema, millele muidugi kaasa on aitanud konventsioon transiitveo kohta.

Viimasel aastal on mitmesuguseid toiduaineid üle Valga rahkem sisse veetud, kui neid Lätist veeti, millest järgneb, et osa neist ainetest on puhtalt transiidina tulnud ja niisugustena arvestatud.

Sellest ei saa aga järeldada, et Eesti on muutumas Riia kaubanduskoloniiks, vaid siin on meil ainult tegemist nähtusega, et kaupade liikumisele on leitud kergem ja kiirem tee kui mere kaudu. See on meie rahvamajandusele kasuks aga mitte kahjuks. Niihästi mere kui ka maa kaudu Lätist (Riias) tulnud kaubad on sisuliselt tõesti suurel määral transiitkaubad. Seda tõendab muu seas iseäranis piltlikult asjaolu, et sissevedu Lätist Eestisse Läti andmete järgi peaaegu kaks korda väiksem oli kui Eesti andmete järele – lätlased ei arvesta puhttransiit kaupe, mis Riia kaudu Eestisse tulevad, oma väljaveo-statistikas. Meil registreeriti aga kõik Läti sadamate kaudu Eestisse tulnud kaubad veel hiljaegu kui Läti kaubad. Nii oli näiteks Läti andmete järele sissevedu Lätist Eestisse 1924. a. 2,2 miljoni latti, kuna see Eesti andmete järele oli, kui magad lattideks arvata kursiga 75 – 4,25 miljoni latti; 1923. a. olid vastavad arvud 2,2 ja 4,6.

Tollipiiri alalejätmine Valgas ei paranda kuidagi tekkinud olukorda, senikaua vähemalt mitte, kuni need tollid ühilsed on nendega mis mere kaudu sisseveetavatelt kaupadelt võetakse ja senikaua, kui erilisi differentsiaaltariife maksma ei panda kaupade veoks raudteedel Tallinnast Lõuna-Eestisse, mille peale loomulikult lätlased võivad vastata samasuguste differentsiaaltariifidega.

Nii ei ole küsimusel transiitvedude kasvamise kohta üle Valga midagi ühist Eesti-Läti tollitepingu või ka tolli-uniooniga. Ma kriipsufan eriti alla, et siin on jutt transiidist üle Valga, sest seni ei ole keegi sellepärast mures olnud et kaubad Läti kaudu üle Pärnu või Tallinna Eestisse tulevad, ehk küll nimetatud kaup, nagu nägime, ainult 1/2 kõigest sellest on, mis Läti meile välja veab. Ka selle mere transiidi vastu on puht-majandusliselt seisukohalt

raske vaielda. Nähtavasti on mõnedel uhtumistel tee üle Läti sadamate Eestisse odavam kui iga teine. Ei saa nimetamata jätta, et üksikutel juhtumistel selles asjas seisukorda võiks parandada.

1922 aastal oli meie sissevedu üle Valga küll kahtlemata väiksem kui ta tänapäev on, kuid selle peale vaatamata ei olnud sissevedu Lätist sugugi mitte palju väiksem. Nii veeti toidu- ja maitseaineid 1922. a. Lätist sisse 60,4 milj. eest, kuna samal ajal Valga sissevedu oli 4,6 milj. Nahakaupa veeti sisse 28 milj., kuna Valga kaudu tuli 8,6 milj. eest; seemneid ja elustaimi 4,9 milj. Valga kaudu 1,7 milj. eest; tekstiil- ja riidekaupa 32,8 milj., Valga kaudu 2,2 milj. eest; metalle ja metallkaupa 48,1 milj., Valga kaudu 11,4 milj. eest; masinaid jne. 16,7 milj., Valga kaudu 7,6 milj. eest; kivid, mullad jne. 28 milj., Valga kaudu 10,2 milj. eest. Sellest võib ainult üht järeldust teha, et lätlased oma kaubanduse nüüd suuremalt osalt üle Valga juhivad kui enne. Tegelikult on aga, nagu nägime, Eesti sissevedu Lätist langeva tendentsiga, kuna samal ajal Eesti väljavedu tõusvat tendentsi näitab.

Leedu rahvamajandus ametlikul valgustusel.

„Litauens wirtschaftlich – finanzielle Lage im Jahre 1924“, herausgegeben von Litauischen Finanz – Ministerium.

See ametlik broshüür annab kaunis põhjaliku ülevaate Leedu praegusest majanduslisest seisukorrast, millest alamal toome mõned andmed.

Leedu pindala on praegu 56.257 ruut-kilomeetrit ja elanikkude arv 2.175.121, nii et ruut-kilomeetri peale tuleb 38,6 elanikku. Rahvuste järele on leedulasi 83,9%, juute 7,6% ja poolakaid 3,2%, usutunustuse järele 85,7% katoliiklasi, 7,6% juute.

Üksikute viljade all oli Leedus 1924 aastal:

Rukis	538	tuh.	hekt.
Nisu	85	"	"
Oder	196	"	"
Kaer	325	"	"
Erned	55	"	"
Lina	62	"	"
Kartul	176	"	"

Peaaegu kõikide viljade alal peale rukki ja erneste on külvipind suurem kui enne sõda, kartuli juures isegi 48%. Saagid kõiguvad teraviljade juures umbes 20 tsentneri ümber hektarilt, lina juures 12 tsentneri ümber ja kartuli juures 200 tsentneri ümber.

Viljasaak ei rahulda mitte ükski täiel määral Leedu oma sisemist turgu, vaid teatud summad jäävad peaaegu kõikidest viljadest ekspordi jaoks üle. Nii viidi 1923. a. välja rukist ja rukkijahu 7000 tonni, otre 10.000 tonni, erneid 7000 tonni, linaseemneid 17.000 tonni, lina 12.000 tonni. Sealjuures olid tegelikult ülejäägid väljaveo jaoks veel suuremad, kuid need mimesugustel põhjustel välja vedamata.

Valitsus peab üheks tähtsamaks majanduspoliitiliseks ülesandeks põllukultuuri arendamist, mille all ta sõna otsekoheselt mõistab väljaveo ülejäägi suurendamist. Selleks, et põllumajanduslik haridus tõsta, asutatakse katsepõldusi, viljapuhastuse punkte ja muretseltakse põllumeestele korraldada inventaari, väetisaineid jne. Üks ühistegelise ettevõtte on läinud aastal müüdnud üle 1000 põllumajanduse masina, on sisse veetud hulk tõukarja jne., kuid sellegi peale vaatamata väheneb näiteks loomadehulk põllumajanduses. Nii loeti 1924. a. vähem kui eelmistel aastatel: hobuseid 4,6%, sarvloomi 2,6%, lambaid 1,0% ja sigu 7,8%. See nähtus pannakse liig suure ekspordi arvele.

Leedu väliskaubandus on viimaste aastate jooksul enam-vähem tasakaalu viidud. Nii oli milj. liit:

	Sissevedu.	Väljavedu.	Väljaveo 0/0 sisseveost.
1920. a.	72,3	55,2	76,3
1921. "	95,3	67,6	60,4
1922. "	74,9	76,9	102,7
1923. "	156,6	146,8	93,7
1924. " jaan. " august.	133,4	169,1	126,7

Tähtsateks väljaveo aineteks on lina, mis annab 28% üldväljaveost, puumaterjal (21%), munad (6-7%) liha (4%), vili (4%). Väimissaaduste väljavedu on hoopis tähtsusetu, olles alla 5% kogu väljaveost. Sisseveos on 2/3 valmissaadused, ümarguselt 1/6 toiduained, 1/6 tootesaineid. Tublisti 2/5 kogu väljaveost läheb Saksamaale, umbes 1/4 Suur-Britisse ja 1/8 Lätimaale. Sisseveo alal tuleb 2/3 Saksamaalt, mille kõrval kõik teised maad vähese tähtsusega on. Üldiselt võib kaubanduses tähele panna õige teravat kriisi. 1923. a. oli kaubandusliku ettevõtteid Leedus umbes 20.000, nii et iga 20 perekonna peale tuli üks kaubandusettevõtte. Nüüd on kaupluste arv kiiresti vähenemas (viimase aasta jooksul vähenemine 7,5%) ja vastavalt on õige tuntavalt suurenenud protesteeritud vekslite arv. Nii protesteeriti Leedus vekslid:

	Vekslite arv.	Summa Tuh. lit.	Keskm. veksl suurus.
1921.	54	110	2039
1922.	178	96	538
1923.	6716	4552	678
1924. juuni juuli	17589	9372	533

Leedu tööstuse statistika oli juba enne sõda sellepolest kuulnud, et neil palju ettevõtteid oli, kuna tegelikult tööstust ei olnud. Kubernäride aruannete järele saatusid vabrikute sekka kõik tuuleveskid, mida igas külas oli mitu. Nüüd loetakse Leedus 5800 tööstusettevõtet, kusjuures 4 aasta jooksul 1921 a. -1924. a. on juure asutatud 379 mitmesugust ettevõtet 9360 hobusejõuga ja 5000 töölisega. Kõige rohkem on asutatud toiduainete ümbertööstusi ja on ka siin peaaegjalikult tegemist veskitega. Piirituse vabrikuid on Leedus 67, mis produtsee-

rivad umbes 20 milj. kraadi aastas; õllevabrikuid on 14, umbes 14 1/2 milj. liitri produktiooniga.

Tähtsamaks tööstusalaks Leedus enne sõda oli nahatööstus, mille keskkohaks oli Šauliai (Schawli). See kannatas sõja ajal väga raskesti, kuid on nüüd juba enam-vähem ülesehitatud, kaks vabrikut töötavad isegi juba 300 töölisega. Kõik muud tööstused harud on enam-vähem kohalise tähtsusega.

Raudteed. Leedu raudteede võrk oli 1 jaan. 1127 klm. laiaroopalist ja 447 klm. kitsaroopalist, nii et 100 ruutklm. peale tuleb 2,9 klm. raudteed. Lokomotiive oli Leedus 183 ja vagunisi 3718; iseäranis väike on vagunite arv.

Laevasõidukite kõlblikkude veeteede pikkus on 481 klm. ja parvetamiseks kõlbliste jõgede pikkus 2000 klm.

Leedu rahaasjandus on teatavasti tänu Leedu õige konservatiiv poliitikale ja suurte rahaliste toetuste Ameerika leedulaste poolt võrdlemisi kindlale alusele rajatud. Pangatähtede ringvool on kasvanud võrdlemisi aeglaselt ja Leedu panga reservid on kaunis suured. Peab aga tähendama, et Leedu panga operatsioonid enesest kujutavad vähemalt 2/3 kogu maa rahaasutuste operatsioonidest. Nii olid jooksavad arved 1 juulil 1924 a. kõikides pankades kokku 50,1 milj. liitti, sellest Leedu pangas 35 milj. liitti, teistes aktsiapankades 14 milj. liitti, pangakontorites 0,4 milj. liitti, vastastikkus krediitühisuses 0,3 milj. ja kooperatiiv - keskpankades 0,3 milj. liitti.

Riigi majapidamine. 1921 aastast saadik on riigi eelarve enam-vähem tasakaalus olnud. Nii olid riigi

	Üldsissetulekud milj. liittides	Üldväljaminekud milj. liittides
1921 a.	89,7	89,6
1922 a.	137,8	131,4
1923 a.	198,7	198,7
1924 a.	220,6	224,2

Riigi tuludes mängivad peaosaks kaudsed maksud (42,5%), riigi ettevõtet (18,5%) ja otsekohesed maksud (13,0%). Riigi väljaminekutes seisab esimesel kohal teedeministerium (32,0%), edasi kaitseministerium (19,8%), rahaministerium (12,8%), kultuurministerium (11,1%).

Leedu riigi võlgade kohta on järgmised andmed tähtsustavalt:

Korraldamata võlg Ameerika Ühisriikide sõja likvidatsiooni komisjonilt O/Ü „Vilnis'i“ vahetallitusele ostetud kaupade eest \$ 4.159.481,86;

Võlg Ameerika abiandmise komisjonile \$ 822.136,07;

Võlg Prantsusmaale 1919 a. ostetud 30 veduri ja sõjaväe varustuse eest 3.402.503,96 Pr. frs., millest 1/3 ära on tasutud;

Võlg Saksamaale 115.000.000 Smk.

Leedu vabadaslaen, mis korraldati 1920 a. Ameerika leedulaste juures. Sel teel saadi üldse kahe aasta jooksul 1920 ja 1921 \$ 1.854.224,26. Üldsummas oli Leedu riigi võlg 1. jaanuaril 1924 a. 72.811.039,59 liitti.

Kroonika.

Eesti.

Inglased finanseerivad Vene-Balti tehast. Kuuldavasti on Vene-Balti laevaehituse ja mehaanika a.s. lootused oma ettevõtte finanseerimiseks Inglise rahanduse ringkondade abiga. Teatavad eelkõkkulepped olla juba teostatud niihästi ettevõtte finanseeri-

mise kui ka tehnilise toetuse ja koostöö alal. Selle põhjal on tehase juhatus juba vabariigi valitsusele ettepanekuga esinenud suuremate tellimiste asjus, kusjuures tehase võimalikkus peab tellimiste saamise korral neid tellimisi pikemaajalise krediidiga peale täita.

V. Maa 12/VII — 25.

Riigi põlevkivitööstuse arenemisest. Kuivõrd riikline põlevkivi tööstus on edenend näitavad järgmised arvud põlevkivi toodangu kohta:

1919. a. oli toodang	589.000 puuda.
1920. a. " " "	2.974.000 " "
1921. a. " " "	5.832.000 " "
1922. a. " " "	8.482.000 " "
1923. a. " " "	12.491.000 " "
1924. a. " " "	14.114.258 " "

Vastavalt toodangu kasvamisele on loomulikult ka põlevkivi tarvitamine ning tööstuse puhaskasu kasvunud. Palju tööstus puhaskasu on ännud, näitavad järgmised arvud:

1919. a. oli puhaskasu	466.000 marka.
1920. a. " " "	5.180.000 " "
1921. a. " " "	4.430.000 " "
1922. a. " " "	7.897.000 " "
1923. a. " " "	14.625.000 " "
1924. a. " " "	10.376.740 " "

Põlevkivist äetava õli toodang oli 1924. aastal - 20.500 puuda, mis kõik turule läks. 1923. a. aeti õli 22.000 pd., 1922. a. - 17.000 pd. ja 1921. aastal mil prooviolivabrik ehitati - 7.000 puuda.

Kaja 17.VII.25.

Endised omanikud nõuavad kitsaropalise eest tasu kokku 1.224.235.970 marka. Viimase ajal on päevakorraks kerkinud Tallinna-Pärnu kitsaropalise raudtee väljaostu ja ühes sellega ka üldse kitsaropalise raudteede tuleviku küsimus. Teatavasti on see raudtee riigikogu poolt antud seadusega võõrandatud, kuid endisele omanikule „Esimese Venemaa juurdeveo raudteede seltsile“ on tasu alles maksmata.

Nüüd on viimased võõrandatud raudtee eest tasunõudmisega teedeministeriumi poole pööranud. Nagu sellest näha, nõuavad endised omanikud riigilt tasu 1.224.235.970 mk. suuruses summas.

Nõudmisi põhjendatakse järgmiselt:

Riigikogu poolt 1923. a. vastuvõetud seaduses on ette nähtud, et raudteede väljaostmine sünnib seltsi ja Vene riigi vahel sõlmitud sellekohase kontsessiooni alusel.

Kontsessioon näeb ette, et väljaostu hinna aluseks võetakse seitse eelkäivat viimast aastat, millest maha arvatakse kaks kõige vähema kasuga aastat. Järelejäänud viie aasta keskmine kasu kapitaliseeritakse 4% kuni kontsessiooni aja lõpuni. Käesoleval juhul võib kontsessioonis ettenähtud seitsmeks aastaks lugeda 1907.-1913. a. Nimetatud aastate puhtakasu põhjal oleks väljaostu summa 6.715.019 kuldrubla, seega 1. nov. 1923. a. päevakursi järele, mil raudteede riigistamise seadus vastu võeti, 1.107.978.135 marka.

Peale selle pidavat seltsi tasu saama varanduste (tagavaramaterjalide ja kütteenete) eest mis riigi poolt üle võeti, kuid mis kontsessiooni põhjal üleandmisele ei kuulu - 18.682.107 marka; täiendava veereva koosseisu eest - 37.380.000 marka, Laiksaare raudtee eest - 37.544.728 m., 237 fiinu raiumata metsa eest, mis asub Surju jaama lähedal - 20.145.000 marka.

Kõiki neid lisanõudmisi raudtee väljaostu hinnale juurde arvates tekkib 1.224.235.970 margaline summa, mille tasumist raudtee endised omanikud nõuavad.

Tähendatud raudtee väljaostu hinna kalkulatsiooni läbivaatamiseks on teedeministeriumi poolt sellekohane erikomisjon määratud.

Kuuldavasti ei nõua omanikud raudtee eest määratava tasu väljamaksmist mitte otsekohe, vaid pikema aja jooksul.

Kaja 15/VII-25.

Elektrivoolu tööstustariif Tallinnas. Linna elektrijaama poolt on välja töötatud elektrivoolu tööstustariif suuremate voolutarvitajate jaoks. Selle tariifi järele alaneks vooluhind suurematele alalistele voolutarvitajatele kuni 7 margani kilowatt. Odava hinna eest voolu andmine koondaks elektrijaama ümber uusi voolutarvitajaid, sest paljud tööstused saaksid siis odava jõuallika. Valgustusvoolu alandamine võetakse päevakorda hiljem. „Pvl.“ 16/VII-25.

Eestimaa mõisnikkude krediitkassa hooldajatele üle antud. Tallinna-Haapsalu rahukogu otsustas 19. mail s. a. Eestimaa mõisnikkude krediitkassale, kui ilma seaduslike juhatuseta olevale asutusele hooldajad määrata. See otsus viidi neil päivil täide.

Krediitkassa asutati a. 1802, sellega siis 122 a. tegutsenud. Hoolekande määramine oleks pidanud sündima juba a. 1922, mil krediitkassa juhatuse ja nõukogu volituste aeg lõppes.

Krediitkassa varandused ja kohustused lähevad nüüd üle maapangale. Endiste omanikkude krediitkassa liikmeid üles on kustunud ingrosseriit võlgade ülevõtmisega riigi poolt, ning ainsaks liikmeks on muutunud riik. „Pvl.“ 16/VII-25.

Ametlikud teated kaubandustööstusministeriumilt.

Õiendus.

Riigi statistika keskbüroo teatab, et Tallinna sadama tegevuse kokkuvõttes k. a. maikuu kohta, mis nende informatsioonis 22.VI.25. nr. 13. avaldatud ja ka „Eesti Majanduses“ nr. 27, kroonika osas ilmus, on mõned vead ette tulnud. Sellepärast toome selle kokkuvõtte veel kord parandatud kujul.

Tallinna sadama tegevus maikuu 1925. a.

	Sissetulnud laevad.		Väljaläinud laevad.		Kokku		Neist laadit.		Mahut.	
	Kokku	Arv	Kokku	Arv	Kokku	Arv	Kokku	Arv	net.rgt.	net.rgt.
Eesti	67	6512	11	3570	55	6616	37	3319	176	69762
Daani	4	2004	2	1289	3	1804	2	1315	204	7619
Hollandi	3	1019	3	1019	2	933	4	2471	380	77381
Inglise	5	5765	5	5765	5	5914	4	4271	204	7619
Läti	1	153	1	153	3	578	1	157	32	17058
Norra	3	1426	2	1257	5	2166	4	1795	176	69762
Prantsuse	2	1609	2	1609	2	1609	2	1609	204	7619
Rootsi	13	4992	10	3255	10	3109	5	1108	380	77381
Saksa	46	29224	31	17309	47	28063	33	18219	204	7619
Soomes	32	17058	20	9288	32	16879	26	11226	380	77381
Kokku kaugesõit	176	69762	87	44514	164	67671	114	41219	380	77381
Kokku rannasõit	204	7619	160	7121	244	10323	115	6762	380	77381
Kokku kauges- ja rannasõit	380	77381	247	51635	408	77994	229	47981	380	77381

Soome.

Soome messel oli Eesti saadusi välja pannud ainult Narva kalevivabrik. Väljapanek oli tõesti ilusasti korraldatud ja äratas suuri tähelepanu. Saatkonna poole on mitmed ärimehed pööranud, et eistust oma kätte saada.

Vene.

Tuletikutööstus. Edaspidi ei taheta enam tuletikuud eksporteerida. Enne sõda valmistati Venemaal aastas ligi 4,5 milj. kasti (ä 1.000 toosi) tuletikke. Sellest veefi umbes 350 tuhat kasti välja. Peale selle varustas Venemaa väljamaad looresmaterjaliga: haavapuu väljavedu oli umbes 6 milj. kantjalga (sellest võis valmistada kuni 6 milj. kasti tikke) ja tikutraafi läks välja umb. 1,5 milj. kasti jaoks. Praegu töötab Vene tikutööstus peaaegjalikult siseturu jaoks Väljaveoks on tänavusel majandusaastal määratud 200 tuh. kasti, kuid ka nende müük on raskustega seotud. Vabrikute sisseeaded on vananenud ja kaua aega remonteerimata, tagavara osasid ja uusi masinaid Venemaal ei valmistata. Tarvistminevad keemiaained tuleb väljamaalt osta ja sellepärast läheb tikkude valmistamine kalliks. Siiski võiks Venemaal märksa rohkem tuletikke valmistada kui praegu, aga puudub turg. Vene tikud on väljamaa turu jaoks liig kallid ja ei saa teiste riikide tikkudega võistelda. Vene tikkude eest maksefi kõige rohkem Persias - 6,25 rbl. ja kõige vähem Inglismaal - 4,5 rbl. Tänavu Inglismaale tikke ei saadatud, neid tuleks Vene kalkulatsioonide järele kahjuga realiseerida.

Viimasel ajal on tuletikutööstusele rohkem tähelepanu pööratud. Nii on „Glavmetall“ samme astunud uute masinate ja masinaosade valmistamiseks. Edaspidi tahetakse tooresmaterjali (tikupuu) asemel ainult valmisaadusi väljamaale saata.

Venemaa korraldab soola väljavedu. Vene soolalööstuse sündikaat tegi viimasel ajal katseid oma saadusi väljamaale saata. Ettevõtetud uurimisel selgus, et kõige paremad väljavead on Kauges-Idas. Kavatakse Vene soola Jaapani saata. Lääne-Euroopas tehtud katsed ei annud soovitavaid tagajärgi. Soola on saadatud Eestisse, Läti- ja Leedumaale, kuid siin ta ei suutnud võistelda odava Saksa soolaga. Vene kaub. esitus „Torgpredstvo“ oli sunnitud tagavarasid alandatud hindadega müüma, kuid ka see ei võimaldanud ladusid välja müüa. Läti olevat nõus kuni 75% Läti soolatarvidust venelastelt ostma, kuid tingimusega, et hinnad alandataks Saksa soola hindadeni. Venemaal arvatakse võimalikuks piirriikidele kuni 4,5 milj. pd. müüa.

Hindade alandamiseks otsustas sündikaat soola raudteeveoks tariifi alandamist nõuda.

Daani

Hobuste sissevedu Balti riikidest. Mõned lehed teatavad, et põllumehed lähemal ajal Balti riikidest suuremal hulgal kergeid hobuseid põllutöö jaoks osta tahavad. Praegu tehtavad nende sissetoomise korraldamiseks energiliselt tööd. Kogemused olla näidanud, et Balti maadest sissetoodud hobused põllutööolude jaoks eriti kõlbulikud olla. Nad olla küll

kergemad kui Daani hobused, kuid tarvitamiseks vähe- mades põllumajapidamistes väga kohased.

Rahaturg. Daani kroon jätkab alatasa oma tõusu. Veel 20.6.25 oli sterling Dkr. 25,38, dollar Dkr. 5,23^{1/2} ja Rootsi kroon Dkr. 1,399, kuid 30.6.25. on sterling juba Dkr. 24,60, dollar Dkr. 5,07 ja Rootsi kroon Dkr. 1,358 peale langenud. Tõusu põhjusteks on, nagu juba varemalt kirjutatud, valuutaplaani järjekindel teostamine Nationalbank'i poolt pankade kredii- piiramisepoliitika ja ilmaturuhindade langemise tõttu õige piiratud sissevedu, head lõikuseväljavead ning kõige selle tagajärjel alatasa suurenev usaldus krooni vastu. Viimaseil päevil aset leidnud kiireks tõusuks olla m.s. kaasa mõjunud väljamaal, eriti Ameerikas, alanud suurem spekuletsioon Daani kroonidega, mil- liseid spekulandid suurel hulgal üles osta. Daani krooni kullaväärtus on käesoleval silmapilgul 73,6 kuldööri.

Ärilmias on mõned krooni kiire tõusu pärast isegi teataval määral rahutud: kardetakse, et sellele järg- neb samuti järsk toidu- ja tarbeainete hindade lange- mine, mis kaupmeestele kahju tooks. Teised, ning neid on kaugel rohkem, arvavad aga kindlasti, et niipea küll mingit suuremat hindade langemist oodata pole, m.s. sel põhjusel, et väljamaal, nagu kogemused näidanud, Daanile müüdavate saaduste hindu krooni tõusule vastavalt tõstab. Leivahindu on siiski juba alandama hakatud: 1-st juulist peale alandavad Kopen- hageni leivavabrikud rukileiva hinda 1 ööri võrra kg. pealt.

Ajakirjanduses on kuuldavale tulnud hääli, et nüüd, kus kroon tõuseb, võiksid pangad ka diskontopro- senti alandada. Seda pole, niipalju kui arvata võib, aga niipea küll mitte loota.

Nationalbank'i liikuva paberraha hulk vähenes aja jooksul 16.6.25-23.6.25 34,6 milj. Dkr. võrra (461,2 milj. pealt 426,6 milj. peale). 23.6.25 oli 53,8% kogu liikuvast paberrahast metalliga (kulla, hõbeda ja va- hetusrahaga) kaetud.

1. aug. s.a. on Daanil vaja ära maksta 60 milj. Dkr. riigilaenu. Et selleks raha saada, pakkus rahaminis- teerium mõne aja eest välja 25 milj. Dkr. eest riigi- kassa vekslid. Sellel sammul polla, nagu kuulda, tänini just kõige paremat edu olnud: vekslid-olla senini ainult 12 milj. Dkr. väärtuses ostetud.

Inglise.

Puu sissevedu ja hinnad Inglismaal. Board of Trade'i kokkuvõtetud puu sisseveo kohta Inglismaale näitavad korrapärast sisseveo suurenemist. Iseäranis on tõusnud ehituspuidu sissevedu. Aastal 1924 veefi sisse 256.954.000 kantjalga, 1923. aastal 239.298.000 kantjalga ja 1922 aastal ainult 199.979.600 kantjalga ehi- tuspuid ja muid üld-tarbepuid. Vähenenud on tunda- vasti, iseäranis 1924. aastal, sõekaevanduses tarvitata- vate propside sissevedu, mida tuleb seletada sõetöö- stuses viimasel ajal valitsenud vaikusega. Sisseveetud puumaterjali üldväärtus oli £ 51,069,525 aastal 1924, võrreldes £ 47,746,000 ja £ 37,321,017 aastal 1923 ja 1922.

Käesoleval aastal on sissevedu jälle tõusnud, ainult maikuus on mõne tähtsama puu liigi sissevedu vähe- nenud. Maade järele võttes on saetud pehmepuu sissevedu Soomest, Venemaalt ja Poolast iseäranis tõusnud, mis selgub järgmisest tabelist:

	1923	1924	1923	1924	Hulk	Väärtus
Venemaa	30.000 jlg.	46.900 jlg	£ 3.464.000	£ 4.887.000	+ 56,3 ^{0/0}	+ 41,06 ^{0/0}
Soome	58.250	65.750	£ 6.325.000	£ 6.416.000	+ 11,88 ^{0/0}	+ 1,44 ^{0/0}
Läti	21.000	23.700	£ 2.010.000	£ 2.254.000	+ 12,31 ^{0/0}	+ 12,21 ^{0/0}
Poola	9.600	16.150	£ 1.030.000	£ 1.524.000	: + 68,38 ^{0/0}	+ 47,98 ^{0/0}

Selle vastu on aga saetud pehmepuu sissevedu Rootsist vähenenud 14,03% ja Saksamaalt koguni 49,52% kahe viimase aasta jooksul. Hõõveldatud puu sisseveos aga seisab Rootsi sisseveo poolest esimesel kohal – 1.661.000 kantjalga toodi Rootsist 1924, kuna Soomest ainult 803.600 kantjalga hõõveldatud puud sisse veefi. Ka kõvade saetud puude (mahagooni ja teised kallid mööbli- ja liipud) sissevedu on tõusnud – iseäranis on nõudmine Lääne-Aafrika puude peale suurenenud, kuna Kesk-Ameerika puude küsimine vähenemas.

On näha, et puu-kaubandus Inglismaal kaunis raskes seisukorras on – sisse veetakse suurel arvul, kuid nõudmine on väike. Tänavu aastal on siiski majade ehitamine hoogu võimas ja loota on, et see aasta tasub 1924 aasta kahjud ja parandab üldiselt Euroopa turgude kõikumist seisukorda. Puuhinnad näitavad üldiselt langemise tendentsi – ehituspude hinnad langesid 7 s. 1/2 d. koorma (50 kantjalga) pealt võrreldes 1923. a. hindadega, samuti on ka mahagooni ja muud kõvad puud hinnas langenud. Tuntavalt on odavamaks läinud kaevandus-propside hinnad, mida nagu juba eelpool öeldud sõetõöstuse üldise halva seisukorraga tuleb seletada. Tõusnud on sellevastu liiprite, tünnilaudade ja vineeri hinnad. Tünnilaud ja vineerid on tõusnud kuni £ 2 koorma pealt, liiprid umbes 8 sh. See hindade tõus ei ole muidugi kasulik tarvitaja seisukohalt, kuid ta on arvatavasti ainult sellest tingitud, et praegu paremat kaupa sisse veetakse – näituseks tammest tünnilaudu männilaudade asemel. „Economist“ arvab et saadud suurte kahjude tõttu väljavedajad oma toodangut vähendavad, kuid peab omalt poolt paremaks, et toodangu hindasid kutsutakse alandada ja üldise propaganda abil tarvitajatele selgeks teha puutarvitamise suuri võimalusi, mis omalt poolt muidugi kaasa aitaks suuremale läbimüügile.

Õhuposti ühendus Inglismaa ja piiriirikide vahel. Briti postiministeeriumi teadaande järele on Londonis avatud õhuposti jaoks kirjade vastuvõtmine Eesti-, Läti-, Soome-, Leedu- ja Venemaale saamiseks. Post läheb õhuteel Berliini, siit õsise rongiga Königsbergi, kus sünnib saamine lennukitel edasi. Post jõuab Londonist Helsingi või Moskvasse 36 tunniga, kuna muidu see võtaks 4 1/2 päeva. Juuremaks (peale harilikku väljamaa kirjade eest võetava maksu) on 6 penni piiriirikidesse saates ja 8 penni Venemaale iga untsi (oz. = 28,3 grammi = 2,2 loodi) eest.

Teated ettevõtete tegevusest.

Kaubandus-tõöstusministeeriumi tõöstuse osakond on järgmiste uute tõöstuseetevõtete sisseadmiseks ja tööalgamiseks luba annud:

G. Kaikov'ile, Tartus, Tõöstuse tän. nr. 16 kompvektivabriku sisseadmiseks ja seal tööalgamiseks. Vabrik annab 7 tööli. tööd valmistades kompvekke ja muid maiustusi.

Vennad Nikolajev & Golubev, Roosna Allikul, Järva maakonnas, saeveski sisseadmiseks ja seal tööalgamiseks. Saeveski annab 30 tööli. tööd. Jõuandjaks 12 h. j. lokomobiil. Valmistab mitmesuguseid ehitusmaterjale sise- ja välisurule.

Osvald Villmann'ile Tartus, Jaani tän. nr. 18 paberossikestade vabriku sisseadmiseks ja seal tööalgamiseks. Vabrikus leiavad 15 töölist tööd. Jõuandjaks elektrimootorid. Valmistab paberossikesti ja muid paberitooteid.

Hilda Miller'ile Tartus, Tiigi tän. nr. 78 vankri-uitsade- ja lookeadvalmistamise töökoja sisseadmiseks. Töökoda annab 10 t. tööd. Jõuandjaks elektrimootor 6 h. j. Valmistab vankrivitse ja looke mitmesuguses suuruses ja sortides.

Johannes Sinner'ile Nõmküla vallas, Järva maakonnas, saeveski sisseadmiseks. Saeveski annab 4 tööli. tööd. Jõuandjaks imevgaasi mootor 14 h. j. Valmistab mitmesugust ehitusmaterjali.

Einmanni piimaühisusele Vajangu jaama juures, Järva maakonnas, piimatõöstuse sisseadmiseks ja seal tööalgamiseks. Tõöstus annab 4 tööli. tööd. Jõuandmiseks aurumasin 12 h. j. Valmistab võid ja muid piimasaadusi.

Sergei Pisarev'ile Tartus, Aleksandri tän. nr. 20 kompvektivabriku sisseadmiseks ja seal tööalgamiseks. Vabrik annab 15 tööli. tööd. Jõuandjaks 1 h. j. elektrimootor. Valmistab mitmesuguseid kompvekke ja muid maiustusi.

J. Bulatov & Ko. Tallinnas, Baltiski maantee nr. 29 takutõöstuse vabriku sisseadmiseks ja seal tööalgamiseks. Vabrik annab 6 tööli. tööd. Jõuandjaks 15 h. j. elektrimootor. Valmistab mitmesugust tehnilist takku rābalatest ja muudest kiujätistest.

Päinurme piimaühisusele Järva maakonnas Koigi vallas piimatõöstuse sisseadmiseks. Ettevõtte leiavad 5 tööli. tööd. Jõuandjaks aurumasin 8 h. j. Valmistab võid ja muid piimasaadusi.

Karl Kriisa'le, Kapu asunduses, Järva maak. saeveski sisseadmiseks ja seal tööalgamiseks. Saeveski annab 12 tööli. tööd. Jõuandjaks lokomobiil 12 h. j. Valmistab mitmesugust ehitusmaterjali.

Hans Diedrich Schmidt'ile Pärnus, Suur Veske tän. nr. 22 saeveski sisseadmiseks ja seal tööalgamiseks. Saeveskis leiavad 20 tööli. tööd. Jõuandjaks 60 h. j. aurumasin. Valmistab mitmesugust ehitusmaterjali sise- ja välisurule.

Pikevere piimaühisusele Kapu vallas, Järva maakonnas, piimatõöstuse sisseadmiseks. Ettevõtte annab 5 tööli. tööd. Jõuandjaks 8 h. j. aurumasin. Valmistab võid ja muid piimasaadusi.

Richard Harpe'le Albu vallas, Järva maakonnas, saeveski sisseadmiseks. Saeveskis leiavad 12 tööli. tööd. Jõuandjaks 12 h. j. lokomobiil. Valmistab mitmesugust ehitusmaterjali.

Järva-Jaani piimaühisusele Võhmata vallas Järva maakonnas, piimatõöstuse sisseadmiseks. Ettevõtte leiavad 4 tööli. tööd. Jõuandjaks 6 h. j. aurumasin. Valmistab võid ja muid piimasaadusi.

Jaani Hamann'ile Taheva vallas, Valga maakonnas saeveski sisseadmiseks. Saeveski annab 30 tööli. tööd. Jõuandjaks 12 h. j. lokomobiil. Valmistab mitmesugust ehitusmaterjali.

Julius Sepp'ale Tallinnas, Falkspargi tän. nr. 31 klaasivabriku sisseadmiseks ja seal tööalgamiseks. Vabrik annab 15 tööli. tööd. Valmistab pudelisi ja muid klaasnõusi.

A/s. „Eesti Transiit“ Järva-Jaanis, Järva maakonnas, kastipulkade valmistamise töökoja sisseadmiseks ja seal tööalgamiseks. Ettevõtte annab 6 tööli. tööd. Jõuandjaks 6 h. j. lokomobiil. Valmistab mitmesuguseid liiste ja pulke kastide jaoks.

A/s. „Frigor“ Tallinnas, Väike-Karja tän. nr. 1 külmetusmaja ja jäävabriku sisseadmiseks ja seal tööalgamiseks. Ettevõtte annab 5 tööli. tööd. Jõuandjaks 25 h. j. elektrimootor. Valmistab jääd ja võtab mitmesuguseid aineid ja kaupu hoiule.

Vene ekspeditsiooni a/s. (end. Kniep ja Werner) juhatus teatab, et 29. mail s.a. peetud aktsionäride peakoosolekul otsustati seltsi tegevust **likvideerida**. Likvideerimiskomisjon asub Tallinnas, Lai t. 9, krt. 2.

Vene ekspeditsiooni a/s. (end. Kniep ja Werner) likvideerimiskomisjon teatab, et tema kõik seltsi asjaajamise juhatus poolt on vastu võtnud Seltsi võlausaldajad on korralise peakoosoleku otsuse põh-

jäl 29. maist s. a. kohustatud, oma nõudmist kuni 1. jaanuarini 1926. a. ühes vastuvaidlemata tõendavate dokumentidega esitama, sest et Venemaal kinnipandud osakondade kohta kõik dokumendid seltsi juhtusel olemas ei ole.

Pärast eelpooltähendatud tähtaega esitatud nõudmised jäävad läbi vaatamata ja arvesse võtmata.

Kinnitus a/s. „Turis“ juhatus teatab, et aktsionäride peakoosoleku otsuse põhjal 20. juunist s. a. ja rahaministri looga suurendatakse seltsi põhikapitaali Emk. 3.000.000 võrra, 3000 aktsia väljalaske teel, nominaalhinnaga à 1000 marka. Väljalaske hinnaks 1300 marka (põhikap. - 1.000, tagavararak. - 40 ja organisats. kop. - 260). Maksu tähtaeg **30. juuli s. a.** Uued akts. võtavad osa 1925. a. II poole dividendist.

Esimese väljalaske akts. omanikkudel on tellimise õigus aktsiate peale. Tellimisi uute aktsiate peale võetakse vastu seltsi peakonoris Tallinnas, Viru t. 18.

Eesti mehaaniline puutööstuse a/s. A. M. Luther on läinud tegevusaastal puhaskasu Emk. 16,3 miljoni saanud (tulud - 380,8, kulud - 364,5). 1923. aasta puhaskasu oli Emk. 14,0 miljoni suur. 29. mail s. a. peetud aktsionäride peakoosolekul määrati puhaskasust (milj. Emk.): amortisatsiooniks - 4,0, tagavarakapitaaliks - 1,6, pajukapitaali heaks - 1,2, heastegevaks otstarbeks - 2,0, riigimaksudeks - 5,5, üleandeks endiste aastate kulude ja tulude arvele - 0,7 ja muud. otstarb. - 1,2. Eelmiste aastate eeskujul ei anta ka 1924. aasta eest dividendi ning dividendikupong 1924. a. eest loetakse maksusetaks. Äriseis 31. det. 1924. a. Emk. 525,5 milj., mis võrreldes 1923. a. omaga, Emk. 90,5 milj. võrra suurenenud on.

Järgnevad a/s läinud kolme aasta äriseisud (milj. Emk.):

	31.XII.24	31.XII.23.	31.XII.22
Aktiva.			
Kassa, vekslid ja väärtp.	2,8	12,1	1,8
Debitorid	181,7	163,1	90,0
Valmis- ja poolvalmis- dused, materjalid	223,5	182,5	108,7
Liikumata varandus	27,2	19,6	16,9
Liikuv varandus	45,9	39,3	33,0
Lõpetamata ehitused ja masinate montaaš.	23,2	-	-
Detailmüügilaod	4,7	4,0	3,7
Aktsiad ja äriosatähed	10,7	10,8	34,2
Passiva.			
Aktsiakapitaal	3,0	3,0	3,0
Tagavarakapitaal	4,9	3,5	2,5
Amortisatsioonikapitaal	7,8	5,0	3,1
Kreditorid	472,5	394,9	256,8
Endiste aastate kulude ja tulude arve	12,6	11,6	10,3
Puhaskasu	16,3	14,0	9,9
Bilans ühes teiste vähemate arvetega.	525,5	435,0	291,7

A/s. „Tallinna Laevauhisus“ on läinud tegevusaastal tulused Emk. 16,5 milj. saanud (laevaosakonna tulud - 12,1, kaupade müügist - 2,2, kaupade ekspedits. - 0,8, töökoja tööstusest - 0,6 ja majadest - 0,6), millest kulud Emk. 16,0 milj. (ärikulud - 5,3, kahilased võlad - 0,2, 9/10% ja komisjon - 5,9, kursivahe - 0,7, amortisats. - 3,9) maha arvates puhaskasu Emk. 0,05 milj. järele jääb. Äriseis 31. det. 1924. a. Emk. 115,6 miljoni.

Järgnevad a/s läinud kolme aasta äriseisud (milj. Emk.):

Aktiva.

	31.XII.24.	31.XII.23.	31.XII.22.
Kassa ja jooksvad arved			
pankades	0,8	0,5	0,04
Debitorid ja vekslid	15,7	6,6	3,0
Liikumata varandus	3,5	2,7	-
Laevad	59,5	58,0	-
Laevade inventaar, taga- vara osad, laeva tar- beasjad	7,2	7,3	63,5
Kaubad ja süteladu	11,5	11,8	11,8
Liikuv varandus	5,3	1,5	-
Töökoda ja selle ladu	4,4	8,1	3,1

Passiva.

Kapilaalid (aktsiakap. -			
30,0, tagavarak. - 3,3			
amorts. - 10,2, töö- liste kinnitus - 0,5)	43,7	39,8	16,9
Kreditorid ja vekslid	68,3	57,9	63,6
Puhaskasu	0,05	0,5	4,3
Bilans ühes teiste arvetega	115,6	99,4	86,0

Tartu telefonivabriku a/s. on oma läinud tegevusaasta puhaskasuga Emk. 4,7 milj. lõpetanud. Brutto-tulused on 1924. a. saadud Emk. 33,8 milj. (tööstus-saaduste ja materjalide müügist - 26,8, liikumata ja liikuva varand. - 0,8, saadud 1/10% - 0,1, üür - 0,02, tööstussaaduste juurekasv - 6,1); kulused selle vastu oli Emk. 29,1 milj. (materj. mur. - 10,0, töö-palk - 7,9, palgad juhat., ametn., meistr. ja revisjo-nikomisjonile - 3,2, üldised kulud - 7,1 ning liikuva ja liikumata varand. amort. - 0,9). 25. apr. s. a. peetud peakoosolekul määrati puhaskasust (milj. Emk.) tagavarakapitaaliks - 0,2, juhatusle - 0,6, ametn. ja meistritele - 0,6, tehnilisele juhile - 0,1, tööliste kohenädala palk - 0,2, dividendiks - 2,2 (150 mk. ehk 15/100 aktsia pealt) ja riigimaksudeks - 0,8. Äriseis 31. det. 1924. a. Emk. 41,1 milj.

Järgnevad a/s läinud kolme aasta äriseisud (milj. Emk.):

	31.XII.24.	31.XII.23.	31.XII.22.
Aktiva.			
Kassa	0,008	0,03	0,02
Debitorid	9,0	10,9	8,3
Materjalid ja tööstus- saadused	22,9	13,6	7,4
Liikumata varandus	6,1	5,4	1,4
Masinad, tööriistad ja inventaar	2,7	1,7	0,9
Passiva.			
Aktsiakapitaal	15,6	10,4	7,8
Tagavarakapitaal	2,5	1,5	0,9
Amortisatsioonikap.	2,3	1,4	0,7
Kreditorid	15,2	14,0	4,3
Puhaskasu	4,7	4,5	4,0
Bilans ühes teiste vähem. arvetega	41,1	32,3	18,2

Ärikalender.

25. juulil.

A/s. „Eesti-Prantsuse Panga“ korriline peakoosolek kell 6 p. l. likvideerimiskomisjoni ruumes, Tallinnas, Pikk t. 11-2.

Uued aktsiaseltsid ja osühisused.

A/s. „Royal-Film“. Tegevusala: Kinode sisse-seadmine ja eksploateerimine, filmide ja aparaatide valmistamine, kasutamiseks ja müümiseks, samuti ka kinematograafilise tegevusega ühenduses olevate asjade

ja materjalide valmistamine, kasutamine ja müümine. Asutajad: A. Esilar, G. Fallstein ja S. Rubinstein. Põhikapitaal: Emk. 5.000.000, mis jagatud 5.000 akts., à Mk. 1 000. (R. T. nr. 117/118 - 1925. a.)

Tallinna liikumata varanduste omanikkude krediidühisuse (Immobilpanga) põhikiri on avaldatud „R. T.“ nr. 115/116 - 1925. a.

Tähtsamad enampakkumised.

Metsamaterjalide oksjonid.

23. juulil s. a. kell 12 päeval Rakvere vallamajas, Rakveres:

1. Rakvere meeskonnast Kabala raudteejaama väljaveetud kokku umbes 6477 tk. - **63440 k. j. kuuse- ja männipalke** 12 üksuses, alghindadega **28-34 mk. kantjalg.**

24. juulil s. a. kell 12 Käru meeskonna kantseleis, Käru kaudu:

1. Samast meeskonnast laduplatsidele väljaveetud umbes 1.041 tk. - **11.451 k. j. okaspuu palke**, 10 üksuses, alghindadega **25-31 mk. kantjalg.**

Pakkumisest osavõtjatel tuleb 10% pakutava üksuse alghinnast pakkumise komisjonile kindlustuseks sisse maksta.

Lähemaid teateid müüdavate materjalide kohta saab metsade peavalitsuse tööstusosakonnast ja ülalnimetatud meeskondade metsaülematelt.

Lauamaterjalide oksjon.

22. juulil s. a. kell 12 metsade peavalitsuses, Tallinn, Toomkiriku pl. nr. 3:

1. Kuresaare meeskonnas Selgase lauatehase platsil osuvad umbes **322 std. servatud okaspuu laudu**, alghinnaga **12.000 mk. standart.**

Pakkumisest osavõtjatel tuleb enne pakkumise algust 10% pakutava üksuse alghinnast pakkumise komisjonile kindlustuseks sisse maksta.

Lähemaid teateid müüdavate materjalide kohta saab metsade peavalitsuse tööstusosakonnast ja ülalnimetatud metsaülemalt.

Tähtsamad vähempakkumised.

Riigi laiaroopalise raudteevalitsuse tee- ja ehitusosakond (Tallinnas, Tehnika t. 16-b) - kinnisel - 3. augustil s. a. kell 10 homm. - Tartu linna piiris Võru maantee **raudbetoon viadukti ehitus.**

Kv. varustusvalitsuse ehituse- ja korteriosakond (Tallinn, Uus t. nr. 10) - kinnisel - 25. juulil s. a. kell 11 - metallniidiga **elektri õõglampide pirne** (10-200 N. K. 200 Wo. 6500 tk. ja 10-50 N. K. 110 Wo 550 tk.).

Tallinna linnavalitsuse ehitusosakond (Tallinn Nunne t. 2.) - kinnisel - 22. juul. s. a. - **Ülemiste mäe tasandamisõõd.**

Raudteevalitsus (Tallinn, Tehnika t. 16-b) - kinnisel - 25. juulil s. a. kell 10 homm. - Tapale 900.000 pd. põlevkivi jaoks mehaniseeritud varustusseadisega **ladukuuri ehitisõõd.**

Riigi raudteevalitsuse varustusosakond (Tallinn, Tehnika t. 16-a) - kinnisel - 27. juulil s. a. kell 10 homm. - **viltsaapid.**

Isiklikud teated.

Abeluvareanduse lahutamise lepingud.

Aleksander Jaani p. **Lepin-Lenin** ja Josefine Madise t. **Lepin-Lenin**, sünd. Kaasik; Jakob **Suits** ja Anna **Suits**, sünd. Prööm; Jüri **Tomingas** ja Ida **Tomingas**, sünd. Vaalmann; Lasar Ignati p. **Brenjev** ja Lydia Jakobi t. **Brenjev**, sünd. Tscharkin (R. T. nr. 119 - 1925).

Uued seadused ja määrused.

Nimekiri protsentpaberite kohta, mis on riigiasutustel lubatud tagatisteks vastu võtta 1925. a. teisel poolel.

Protsentpaberite nimetus	Nomi-naal-hind Mk.	Tagatisteks vastuv. hind markades		
		Riikliste hangete ja töövõtete puhul	Aktsiisimaksude kindluskandamiseks	Tollimaksude kindlustamiseks
1) E. V. Võidulaenu pil.	100	100	100	100
2) Eesti Hüpoteeegi panga 8% pantlehed	100	80	80	80
3) Liivimaa Linna-Hüpoteeegi-Seltsi 5% pantlehed	100 rbl	145	145	145
4) Eestimaa Maade-Krediit-Seltsi 4% pantlehed	100 „	100	100	100
- ka - 5% -	100 „	100	100	100
5) Liivimaa mõisate Krediit-Seltsi 4 1/2% pantl.	100 „	100	100	100
6) Tallinna liikumata varanduste omanikkude krediidühisuse (Immobilpanga) 5% pantkirjad	100 „	150	150	150

(„R. T.“ nr. 111/112-1925. a.)

Kaubalaadimised riigi raudteel.

Üksikutel nädalatel on meie era-kokkuvõtte järele riigi laiaroopalisel raudteedel kaupu laaditud järgmisel määral (vagonid):

	21-27. maini	28. m. 3. juun.	4-10. juun.	11-17. juun.	18-24. juun.	25. juun. 1. juul.
Teravilja ja jahu	105	144	209	146	73	140
Kartulid	44	25	71	43	14	10
Elusloomi	55	46	69	65	67	81
Linu ja takku	11	11	12	11	12	17
Põletispuid	209	88	191	215	126	130
Muud metsamaterjali	461	225	542	594	480	506
Põlevkivi	308	218	273	413	358	446
Turvast.	1	2	2	1	3	4
Tsementi	61	38	87	83	74	180
Lupja	13	15	19	23	15	14
Muud erakaupa	867	379	1060	1020	879	1079
Kokku	2135	1191	2535	2614	2101	2607
Raudtee veod	362	48	251	377	446	300
Kokku laadit.	2497	1239	2786	2991	2547	2907

Tallinna laiaroopalise raudtee kaubajaama (kõikidesse kauba vastuvõtte punktidesse) on samade aegade jooksul sisemaal sisse tulnud (arvesse on võetud ainult vagunisadeused):

	30. apr. 6. maini	7-13. maini	14-20. maini	21-27. maini	28. maist 3. juun.	4-10. juun.
Teravilja ja jahu	1	—	—	1	1	1
Kartulid	16	59	14	25	21	67
Põletispuid	57	191	124	61	54	77
Metsamaterj.	505	511	474	368	204	381
Linu ja takku	2	2	10	3	6	6
Põlevkivi	88	74	50	85	53	67
Turvast.	—	1	—	2	4	—
Muud erakaubad	190	188	273	225	154	144
Kokku	1247	1037	999	751	497	654

Turu ülevaated.

Rahaturg.

Eesti panga äri seis. (Miljonites markades.)

Aktiiva.	7. VII. 1925.	30. VI. 1925.	23. VI. 1925.	15. VI. 1925.	30. VI. 1924.
Kassa	1072,5	1.023,8	949,5	1.100,9	1.282,8
Kuld, hoisumad väljam. välisvaluuta kassa, millest maha arvatud väliskohustused.	451,5	441,4	544,6	556,2	176,8
Sell. „Loro“ debet	90,4	90,9	128,8	128,9	192,2
Välisvaluuta vekslid	268,4	265,5	263,0	265,0	470,0
Diskont. vekslid	1.725,8	1.723,0	1.720,7	1.695,2	1.832,7
Mittes. kindlustatud laenu	3.687,9	3.775,4	4.075,3	4.098,2	3.706,6
Sellest akkred. ja gar. laenu	647,1	668,8	621,4	623,9	955,5
Passiiva.					
Kapital ja tagavara kapitalid	462,3	462,3	398,0	398,0	325,0
Pangafähed	2.250,0	2.250,0	2.250,0	2.250,0	2.250,0
Hoiusummad	4.188,7	4.230,6	3.921,9	4.093,9	3.589,0
Sellest riigik. hoiusummad	2.604,5	2.662,6	2.390,4	2.561,8	1.906,0
Akkreditiivid ja garantiid	569,5	544,8	538,7	536,6	859,7

Eesti panga kassa, mis langes peale 15. juunil riigikassa arvel 150 milj. marga võrra, tõusis 7-daks juuliks uuesti 1072,5 milj. marga peale — sama kassaseis kui kuu aega tagasi, 7 juunil. Kassa suurene-

mine sündis peaausjalikult laenude tagasimaksmise ja protsentide tasumise tõttu.

Laenudest näitavad mitmesugused kindlustatud laenu 87,5 milj. margalist kahanemist, millest karantiide ja akkreditiivide peale 21,7 milj. mk. langeb. Diskonteeritud vekslid kasvasid 1,2 milj. marga võrra ja välisvaluuta vekslid 2,9 milj. marka.

Välisvaluuta vabad tagavarad osutavad 10,1 miljonilist suurenemist, mis tõendab, et väljaveost saadud valuuta pakkumine ulatab üle nõudmisest, kui riiklisi tellimisi ja erakorralisi väljaminekuid — nagu läinud kuu lõpul riigivõlgade tasumine — pole. Võrreldes läinud aasta vabatagavarasid tänavustega paistab kohe välja tänavune soodne seisukord. 1924. a. valuuta vabad tagavarad langesid juuni lõpuks 176,1 milj. peale, juulis koguni paarikümne milj. peale. Tänavu olid tagavarad juuni lõpul 440 milj. ja juulis — harilikult kõige raskemal kuul — pole, esimese poole järgi otsustades, karta suuremat nõudmist; ainus suurem väljaminek oleks riiklise tellimise tähtpäeval, missuguse valimise peaksid riiklised ettevõtted ja ministeeriumid oskama mõne teise kuu peale viia, kus valuutat külluses sisse tuleb ja mitte suvekkuudel, kus ärielu nii kui nii suurendatud nõudmisega esineb.

Iseloomustav valuuta liikumises on ka asjaolu, et läinud aastal valuuta nõudmistele ülekaal ja seega tagavarade kahanemine ulatas viimasel neljal kuul 698 milj. marga peale, kuna tänavu see ainult 402 milj. marka on.

Hoiusummades oli 48 miljoniline kahanemine, mis täielikult riigikassa summade arvele panna tuleb. Võrreldes juunikuu 7. on neis 150 milj. suurenemine.

Tagavarakapitaalide juurekirjutamisega suurenesid need 148 milj. pealt 212,2 milj. peale. Kogu omakapitaali on seega 462,3 milj. 398 milj. vastu.

Viimased välisbörsede kursid *)

	London			Stockholm			Helsingi			New-York		
	1924 a. 17. VII	1925. a. 10. VII 17. VII		1924 a. 17. VII	1925. a. 10. VII 17. VII		1924 a. 14. VII	1925. a. 3. VII 14. VII		1924 a. 17. VII	1925. a. 10. VII 10. VII	
Naelsterling	—	—	—	16.44	18.105	18.077	174.45	193.10	193.10	4.3656	4.8612	4.8612
Dollar	4.3737	4.8612	4.8605	3.76	3.725	3.7187	39.85	39.70	39.70	—	—	—
Prantsuse frank	85.20	103.65	102.85	16.44	17.50	17.50	207	188,50	187.50	—	—	—
Helveetsia frank	—	—	—	68.50	72.35	72.25	—	—	—	—	—	—
Rootsi kroon	16.42	18.12	18.09	—	—	—	10.62	10.65	10.68	—	—	—
Soome mark	174.87	193.25	193	94.15	93.85	93.70	—	—	—	—	—	—
Daani kroon	27.00	23.67	23.17	60.00	76.50	78.125	644	818	826	Praaga		
Hollandi gulden	11.541	12.1325	12.1325	142.25	149.25	149.15	15.08	15.93	15.93	1924 a. 10. VII	1925. a. 10. VII 14. VII	
Eesti mark	—	—	—	—	—	—	10.00	10.65	10.65	8	9,05	9,05
Kuld per unts.	94/4	84/10,5	84/11,5	—	—	—	—	—	—	—	—	—

100 Eesti marka Berliinis 30. juunil 1925. a. — 1,123

9. juulil — 1,119

17. „ — 1,122

Londonis 10. „ — 1,850 mk. üks £.

17. „ — 1,850

*) London noteerib kurse: £ 1 nii mitu vastava maa rahaüksust. Mujal on noteerimisviis nagu Tallinnas s. t. kurs näitab ühe naelsterlingi ja dollari hinda oma maa rahaüksustes ja kõikide teiste valuutade hinda 100 üksuse eest.

Tähtsamate en gros kaupade hinnad, mis läinud nädalal kauba börsel koteerimise komisjoni poolt koteeriti.

Jahud: nisu, pehme, kõrgem			Heeringad Norra Sloe	tünn	2500—
Ingl. ja Ameerika sort.	pd.	890—910	Liha, sea, I. sort	pd.	2000—2080
" " sõre	"	920—	looma. I. sort	"	800—1100
"J. Puchk ja Pojad" suurveski			Pekk, eksport. I s.	"	—
saadused. Hinnad arvatud 50			Heinad, aasa	vaguniviisi	—
kg. eest ühes valge puuvillase			Õlikoogid, linaseemne	"	330
kotiga:			" palmi	"	—
Patent rukkipeül	50 kg.	1850	" päevaliile	"	305—
Manna	"	2975	" soja	"	—
Sõre saiajahu	"	2775	Nisukliid	"	225—
"Eesti parem" saiajahu	50 kg.	2775	Rukkikliid	"	—
"Kalev"	50 kg.	2675	Puuvilla riie, Bjas.	ars.	48,25—54
"Kungla"	50 kg.	2575	" Mitkal,	pd.	34,50—41,25
"Sampo"	"	2475	Lina, Liivi R.	"	2200—
"Taara"	"	835	" Peterseri	"	2400—2500
A/S. Rotermanni tehaste jahud:			" Tartu	"	2300—
nisu, pehme	pd.	850—900	Lina, Võru	"	—
" sõre	"	910—	Linaseemned, õli 87½% basis fr. Tall.	"	—
" pehmed, teised sordid	"	—	külvi 98%	"	—
" I sort	"	—	Takud, Codilla I.	"	—
Rukki jahud	"	360—375	" II.	"	—
" püül	"	530—550	Kivisüsi, auru Yorkshire 2k. pest.	"	48—49
Nisu, Vene	"	—	" Newcastle	"	47—48
Rukis Eesti	"	—	" sepa	"	43—49
" Vene,	"	—	Koks, valu	"	70—75
" Ameerika	"	345—350	" gaasi	"	85—
Kaerad, toidu.	"	340—345	Põlevkivi, I. sort	"	10
" seemne, Vene	"	—	Põlevkivi II. sort	"	7,50
Odrad, õlle, (väike)	"	490—410	" III. "	"	5
Erned, rohelisted, Eesti	"	—	Raud sordi	"	265—275
" Hollandi	"	580	" kandetalad (T)	"	280—300
Riis, Burma II.	"	700—710	" vits.	"	410—480
Kartulid, eksport fob Tallinn	"	—	" raud plekk	"	370—535
" piirituse	"	—	" " tsingitud	"	720—760
Kartulitärklis "Superieur"	"	800—	Teras Inglis	"	—
Piim, pudelites	ltr.	16—	" Saksa	"	—
Või, meierei, eksport I sort.	pd.	4080—4280	" nikkel	"	—
Või, siseturu	"	—	" vedru	"	480—490
Margariin, väljamaa	"	1960—2240	" tööriistad	"	1200—1400
Juust, koh Schweitsi. Kodumaa	pd.	2800—2900	" talla	"	—
Kaseiin	"	700—900	Malm	"	170—200
Munad, eksport I. s. (sinine tpl.)	"	14½—15	Inglitina	"	9000—9500
" II. s.	"	13½—	Seatina	"	1400—
Kakao, Inglis	"	2300—2400	Vask, plekk punane	"	4000—4300
" Ameerika	"	1600—	" valge	"	3700—4200
" Hollandi	"	2600—	Tsink-plekk	"	1700—1800
Kohvi, Rio Santos	"	5400—5800	" " " "	"	—
Kohvi, Kesk Ameerika sordid	"	6200—7600	Masinaõli, Vene, Nobel No. 6	"	645—655
" Mexiko	"	—	" Ameerika	"	580—650
Tee, lahtine Pekoe broken, Java	"	—	" Ameerika autoõli	"	700—980
" " Orange Pekoe, Java	"	7200—7600	" Ameerika vacuum Oil Co	"	1250
" " " Tseilon	"	7800—8200	Tsilindriõli, Vene	"	950—
" " " Moning. Hiina	"	4600—5000	" Ameerika harilik aur 280°	"	680
Suhkur peenike valge, Saksamaa	"	—	" " ülekuumanud " 320°	"	1035
" Java	"	—	Põlevkivi õli	"	170—210
" Poola	"	—	" pigi	"	200—
" Czechoslovakkia	"	750—760	Nafta, Vene	"	255—
Siirup, kartuli, B 42°	"	900—	" Ameerika	"	220—230
" " B 38°	"	—	Petrooleum, Vene, sisternid ja vaadid	"	270—280
" " Glucose	"	900—	" Ameerika	"	270—280
Sool, lahtine Saksa	"	51—52	Bensiin, Vene	"	625—660
" " Hispania	"	50—	" Ameerika	"	—
" " Vene	"	51—54	Piiritus, eksport. (excl. vaat) fob	ltr.	—
Heeringad Yarmouth, Matties	tünn	3000—3200	Pesusooda, väljamaa	pd.	210—240
" " Matfulls.	"	3300—3500	Seebikivi 72½%, Inglis	"	560—600
" " Shotti, Matties	"	3900—4500	Parafiin 102°—110°	"	—
" " Matfulls	"	4400—4800	" 120°—134°	"	—

Parkimise ekstrakt	pd	—
Väävel, öle 98%	—	—
Värvid, nigrosin vees sulav, välj.	"	9200—10.000
" tsinkvalge Saksa	"	1500—1600
" tinavalge Inglise	"	1750—1800
" ooker Prants.	"	310—450
Väetisained, salpeeter, Norra (k. 6)	"	—
" Tshiili	"	420
" Superfosf. (k. 6 pd.) 18—20%	"	675—
" Thomasjahuk. 100 kg. 17—18%	"	590—
" Väävelhapuammoniak.	"	2750
" Lubjalämmastik 18%	"	1850
" Kaalisool, 36%	"	670—
" 40%	"	840—
" Kainiit 12% lahtine	pd.	—
" Vosvoriit, Eesti 6%	"	—
Paber, rotatsiooni	"	—
Tsement, Portland, Port-Kunda	"	—
" püüt 10 pd. 10 naela	püüt	830
Tsement, Portland, Aseri	"	770
Kriit, toores	pd.	110
" pestud	"	130—135
"	"	120
Asfalt	"	120
Kivitõrv, Rootsi	"	240—250
Puutõrv, kodumaa	"	380—450
Lubi	"	50
Gips, tükkides	"	25
" jahvatatud, toores	"	35
" krohvimise	"	45—70
Telliskivid, I. sort, tuhat	"	6500—8000
Silikat D/B/B/	"	—
Puumaterjalid, saetud	"	—
Eesti Strd I, II ja III s. frko Tal.	"	—
" IV s.	"	—
" propsid; 7x7	"	—
" liiprid	"	—
Põletispuud, sega 20% okaski, k. sld.	"	—
Nahk, talla, Eesti, kodumaa tooresnahast valmistatud pd. I s.	"	5400—5600
Nahk, talla, Ameer. tooresn. valmist. I sort	"	6000—6600
Nahk, talla, Ameer. tooresn. valmist. II sort	"	—
Toores nahk väiksed ja suured	"	—
Tuletikud, origin. kast (500 pakki)	"	7300

Prahid :

Lina

Tallinn — Stettin	tonn sh.	18/—
" — Ghent	"	22/—
" — Dundee	"	35/—
" — Belfast	"	—

Takud + %

Puumaterjalid D/B/B/ Standard

Tallinn — London	"	—
" — E. C. C. P. (Ingl. idarand)	sh.	37/—
" — Antwerpen	"	—
" — Southampton	"	—
" — Manchester	"	—
" — Amsterdam	"	—
" — Dundie	"	sh.

Segakaup

Tallinn — Stettin	tonn sh.	12—20/—
" — London	"	—
" — Stockholm	Rk.	10—20

Või

Tallinn — Stettin	tünn sh.	1/6
-----------------------------	----------	-----

Kartulid

Tallinn — Stockholm	tonn Rk.	—
-------------------------------	----------	---

Tallinna börs kursisedel

		13. VII.	15. VII.	17. VII.
1 dollar	O.	372	372	372
	M.	375	375	375
	T.	—	—	—
1 naelsierling	O.	1810	1810	1810
	M.	1825	1825	1825
	T.	—	—	—
100 Saksa riigimarka	O.	8850	8850	8 850
	M.	8975	8975	8.975
	T.	—	—	—
100 Soome mrk.	O.	937	937	937
	M.	947	947	947
	T.	—	—	—
100 Rootsi kr.	O.	9.950	9965	10.000
	M.	10.085	10.100	10.100
	T.	—	—	—
100 Daani krooni	O.	7635	7750	7800
	M.	7735	7850	7900
	T.	—	—	—
100 Prantsuse frk.	O.	1750	1750	1750
	M.	1800	1800	1800
	T.	—	—	—
100 Holl. gulden.	O.	14.925	14.935	14.935
	M.	15.150	15.160	15.160
	T.	—	—	—
100 Laffi	O.	7150	7150	7150
	M.	7250	7250	7250
	T.	—	—	—
100 Czechosl. kr.	O.	1110	1110	1110
	M.	1135	1135	1135
	T.	—	—	—
1 Eesti kroon	O.	—	—	—
	M.	—	—	—
	T.	100	100	100
100 Itaalia liiri	O.	1385	1410	1390
	M.	1425	1450	1425
	T.	—	—	—
100 Norra krooni	O.	6525	6675	6685
	M.	6625	6775	6785
	T.	—	—	—
100 Belgia franki	O.	1730	1735	1725
	M.	1780	1785	1775
	T.	—	—	—
100 Helveetsia fr.	O.	7200	7200	7200
	M.	7325	7325	7325
	T.	—	—	—
1 Tschervonets	O.	1875	1875	1875
	M.	1945	1945	1945
	T.	—	—	—
1 Austria shilling	O.	52,50	52,50	52,50
	M.	54,00	54,00	54,00
	T.	—	—	—
1000 Ungari kr.	O.	5,05	5,05	5,05
	M.	5,30	5,30	5,30
	T.	—	—	—